

Публични инвестиции в достъп до лекарства и фармацевтична грижа

Проф. Илко Гетов, дф
Председател на Българския фармацевтичен съюз

Първа национална конференция
„Заедно за повече здраве“

29 октомври 2019 г., гр. София

Предизвикателствата пред здравните системи в Европа

Демографско
застаряване и
намаляване на броя на
населението в активна
възраст

Повишена **заболяемост**
на населението в
областта на хроничните
незаразни заболявания

Нарастване на
потребностите на
населението към
предоставяните здравни
услуги

ПОВИШЕНО ТЪРСЕНЕ на
висококачествени
медицински и здравни
услуги

□ 58% от гражданите на ЕС достигат в **градовете** до най-близката аптека в рамките на 5 минути*

□ 98% от гражданите на ЕС достигат **извън градовете** до най-близката аптека в рамките на 30 минути**

*)**) Годишен доклад на Фармацевтичната група на ЕС (PGEU) за 2018 г.
[https://www.pgeu.eu/?s=&cats\[0\]=540&date=all](https://www.pgeu.eu/?s=&cats[0]=540&date=all)

ТЕНДЕНЦИИ В ДОСТЪПА ДО ЛЕКАРСТВА И ФАРМАЦЕВТИЧНА ГРИЖА В БЪЛГАРИЯ

- **Стабилност** във фармацевтичния сектор през последните години
- **Нарастване** на броя на аптеките, сключили договор с НЗОК
- Пациентите **получават** все повече лекарства, заплащани от НЗОК
- Всяка година ПЛС се **разширява**
- Проследяване на лекарствената безопасност и ефекта от терапията

- Аптеките са около 3870, но те са **концентрирани** в икономически атрактивни райони и големи областни градове
- **Недостиг** от услуги, предоставяни от аптеките
- Аптеките **НЕ** предоставят програми за профилактика, превенция и ранна диагностика на хроничните незаразни болести

Според данни от Националния регистър на БФС към 01.10.2019 г. броят на магистър-фармацевтите е 6510.

eurostat
online data code: hlth_rs_prs1

	Pharmacists	
	(number)	(per 100 000 inhabitants)
EU-28 (*)	Year 2016	
Belgium	13 876	122.5
Bulgaria (*)	6 256	87.8
Czechia	7 172	87.9
Denmark (*)	2 918	51.3
Germany	52 430	63.7
Estonia	963	73.2
Ireland (*)	5 387	113.3
Greece (*)	11 300	104.9
Spain (*)	56 167	120.8
France (*)	70 025	104.7
Croatia	3 062	73.4
Italy	70 074	115.6
Cyprus	761	89.4
Latvia	1 643	83.9
Lithuania (*)	3 276	114.2
Luxembourg (*)	406	69.6
Hungary	7 353	74.9
Malta	605	132.9
Netherlands (*)	3 659	21.5
Austria (*)	6 194	70.9
Poland (*)	28 121	74.0
Portugal (*)	8 788	85.1
Romania	17 104	86.8
Slovenia	1 356	65.7
Slovakia (*)	4 183	77.0
Finland (*)	5 941	108.8
Sweden (*)	7 427	75.8
United Kingdom	56 542	86.2
Iceland	166	49.5
Liechtenstein	15	39.8
Norway	4 100	78.3
Switzerland (*)	4 498	54.3
Montenegro	108	17.4
The former Yugoslav Republic of Macedonia (*)	1 019	49.2
Albania (*)	2 441	
Serbia	2 135	30.3
Turkey (*)	27 864	35.2

□ Споставка и анализ на Регистър на БФС за лицата, които имат право да упражняват регулирана професия на магистър-фармацевт в България, Регистърът на аптеките на ИАЛ, данни на НСИ за населението на България по области към 31.12.2018 г. *

□ Към Q3 на 2019 г. осигуреността с маг-фарм./10 000 души от населението е 9,36.

- Големи различия по области, от 5,02 за обл. Търговище до 16,98 за обл. София-столична
- Средната стойност се доближава към тази на страните от ЕС
- Прогностичен модел за осигуреност с маг-фарм. – до 2022 г. ще се изравни със средноевропейските
- София-столична и Пловдив осигуреността надвишава средноевропейските. (Държавите от ЕС също имат съществени различия – от 3,12/10 000 в Холандия до 26,87/10 000 в Малта.)

Области	Население към 31.12.2018	Брой аптеки	Брой практикуващи магистър-фармацевти	Брой на жителите, обслужвани от 1 аптека	Брой магистър-фармацевти една аптека	Брой магистър-фармацевти на 10 000 души
Общо за страната (BG)	7000039	3995	6552	1752	1,6	9,36
Благоевград	305123	149	219	2048	1,5	7,18
Бургас	410331	313	404	1311	1,3	9,85
Варна	471252	219	458	2152	2,1	9,72
Велико Търново	235708	99	161	2381	1,6	6,83
Видин	84865	44	70	1929	1,6	8,25
Враца	162549	98	115	1659	1,2	7,07
Габрово	108404	66	89	1642	1,3	8,21
Добрич	173831	54	98	3219	1,8	5,64
Кърджали	152873	56	78	2730	1,4	5,10
Кюстендил	119041	68	94	1751	1,4	7,90
Ловеч	124873	57	83	2191	1,5	6,65
Монтана	129637	58	82	2235	1,4	6,33
Пазарджик	255479	148	183	1726	1,2	7,16
Перник	120880	70	84	1727	1,2	6,95
Плевен	240380	129	153	1863	1,2	6,36
Пловдив	668334	382	723	1750	1,9	10,82
Разград	112229	33	58	3401	1,8	5,17
Русе	218556	121	167	1806	1,4	7,64
Силистра	109271	37	54	2953	1,5	4,94
Сливен	186495	82	91	2274	1,1	4,88
Смолян	105421	55	71	1917	1,3	6,73
София (столица)	1328120	1115	2255	1191	2,0	16,98
София-област	229041	105	185	2181	1,8	8,08
Стара Загора	316356	161	231	1965	1,4	7,30
Търговище	111597	38	56	2937	1,5	5,02
Хасково	228141	106	131	2152	1,2	5,74
Шумен	172355	76	95	2268	1,3	5,51
Ямбол	118897	56	64	2123	1,1	5,38

Изводи:

- ❑ Броят на маг.-фарм. в една аптека е средно 1,6 срещу 2,3 за страните от ЕС, като България се нарежда по този показател само преди Кипър и Гърция.
- ❑ Причината е прекомерния брой на аптеките в България – над 2 пъти по-голям от средните показатели за ЕС.
- ❑ Една българска аптека обслужва средно 1900 души, докато средният показател за европейските страни е 3900 души.

Около 40 вида услуги и дейности, предоставяни в аптека са обобщени на базата на проведено проучване сред членовете на Фармацевтичната група на Европейския съюз (PGEU)*.

В рамките на проучването **услугите/дейностите са групирани, както следва:**

- ❑ Лекарствоснабдяване;
- ❑ Употреба на лекарства, придържане и мониториране на лекарственото лечение;
- ❑ Скрининг, превенция и здравно-образователни услуги;
- ❑ Електронно здравеопазване (eHealth);
- ❑ Други услуги.

*Проучване върху фармацевтичните услуги и дейности, ФГЕС, 2019 г.

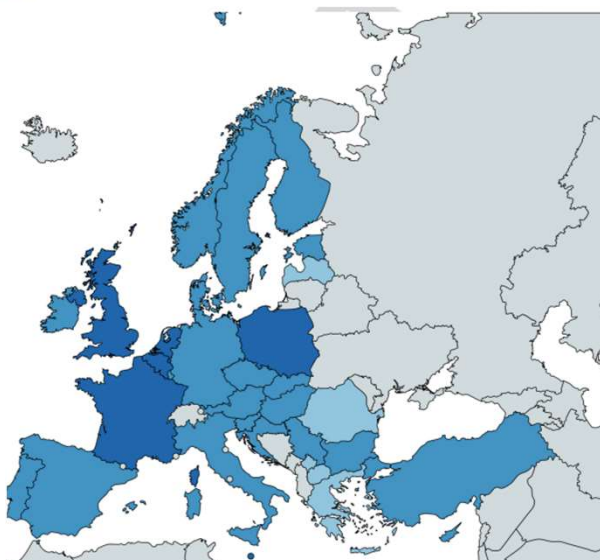
I. Лекарствоснабдяване в страните от ЕС и България (видове стандартни услуги)

- ☒ Отпускане на лекарствени продукти
 - ☒ Приготвяне на лекарствени продукти по магистрална и фармакопейка рецептура
 - ☒ Управление на лекарствени продукти с изтекъл срок на годност
-
- ☒ Денонощен режим на работа
 - ☒ Отпускане на скъпоструващи лекарствени продукти
 - ☒ Многократно отпускане на лекарствени продукти
-
- ☒ Доставка на лекарствени продукти по домовете
 - ☒ Спешна доставка на лекарства
 - ☒ Консултация при леки състояния на неразположение

I. Лекарствоснабдяване /брой предоставяни услуги по държави/

- Държава, нечленка на PGEU
- Между 1 и 3 услуги, предоставяни в аптека
- Между 4 и 7 услуги, предоставяни в аптека
- Между 8 и 10 услуги, предоставяни в аптека

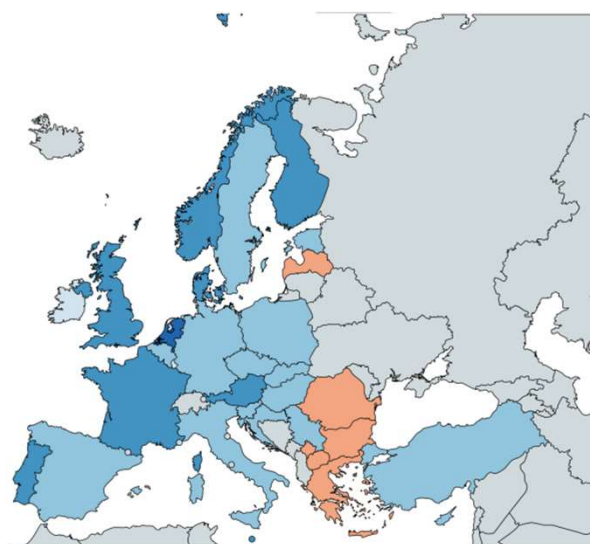
II. Употреба на лекарства, придържане и мониториране на лекарственото лечение (ЕС)

- ☑ Приготвяне на индивидуална лекарствена форма и доза
- ☑ Пряко наблюдение на лекарственото лечение/прием на лекарства
- ☑ Проследяване на хронично заболяване
- ☑ Мониториране на резултатите от лекарственото лечение
- ☑ Терапевтично/генерично заместване в случай на липса на лекарства
- ☑ Домашни грижи
- ☑ Иновативни здравни и медицински услуги, вкл. mHealth
- ☑ ХИВ/СПИН
- ☑ Подкрепящи програми

II. Употреба на лекарства, придържане и мониториране на лекарственото лечение /брой предоставяни услуги по държави/

- Държава, нечленка на PGEU
- Услугите липсват
- Между 1 и 3 услуги, предоставяни в аптека
- Между 4 и 7 услуги, предоставяни в аптека
- Между 8 и 10 услуги, предоставяни в аптека

БЪЛГАРСКИ
ФАРМАЦЕВТИЧЕН
СЪЮЗ

III. Скрининг, превенция и здравно-образователни услуги в ЕС и България (видове услуги)

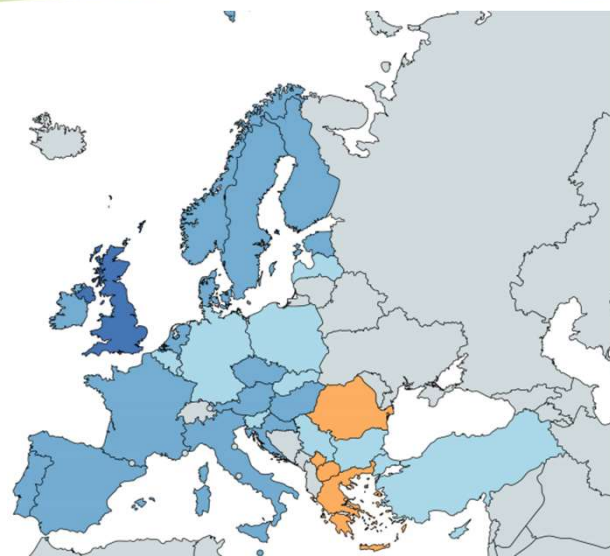
- ☒ Измерване на кръвно налягане
 - ☒ Измерване нивата на холестерол
 - ☒ Измерване нивото на кръвната захар
-
- ☒ Измерване на телесно тегло
 - ☒ Принос към обществените здравни кампании
 - ☒ Отказване от тютюнопушене
-
- ☒ Поставяне на сезонна противогрипна ваксина в аптека
 - ☒ Спирометрия

БЪЛГАРСКИ
ФАРМАЦЕВТИЧЕН
СЪЮЗ

III. Скрининг, превенция и здравно-образователни услуги /брой предоставяни услуги по държави/

- Държава, нечленка на PGEU
- Услугите липсват
- Между 1 и 4 услуги, предоставяни в аптека
- Между 5 и 9 услуги, предоставяни в аптека
- Между 10 и 14 услуги, предоставяни в аптека

БЪЛГАРСКИ
ФАРМАЦЕВТИЧЕН
СЪЮЗ

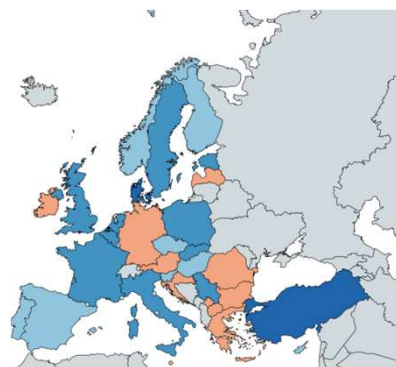
IV. Електронно здравеопазване (eHealth) в ЕС

- ☒ Електронна рецепта/електронно отпускане на лекарствени продукти
- ☒ Достъп до електронно досие на пациента
- ☒ Теле/онлайн консултация с пациент

Електронно здравеопазване (eHealth)
/брой предоставяни услуги по държави/

- Държава, нечленка на PGEU
- Услугите липсват
- Между 1 и 2 услуги, предоставяна в аптека
- Между 3 и 4 услуги, предоставяни в аптека
- Между 5 и 6 услуги, предоставяни в аптека

БЪЛГАРСКИ
ФАРМАЦЕВТИЧЕН
СЪЮЗ

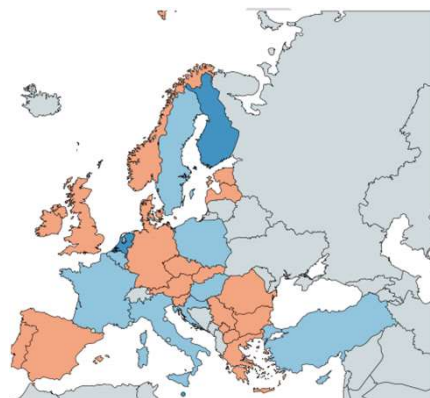
V. Други услуги в ЕС

- ☒ Професионални активности за обществото
- ☒ Фармацевтична услуга „личен фармацевт“

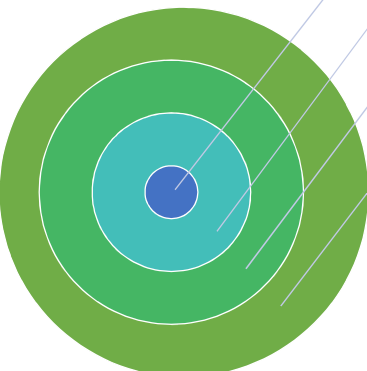
Други услуги
/брой предоставяни услуги по държави/

- Държава, нечленка на PGEU
- Услугите липсват
- 1 услуга, предоставяна в аптека
- 2 услуги, предоставяни в аптека
- 3 услуги, предоставяни в аптека

 **БЪЛГАРСКИ
ФАРМАЦЕВТИЧЕН
СЪЮЗ**

Могат ли да допринесат фармацевтите за подкрепа на общественото здраве?

Мониторинг на лекарственото лечение
оптимизира ползите и минимизира рисковете.

Регулярната комуникация между фармацевта и пациента подобрява лечението и води до добри резултати за здравето на пациента.

Сезонна противогрипна ваксинация:
Постигане на по-висока покриваемост и ефективност, чрез добавяне на тази услуга в аптеките.

Скрининг на социално значими заболявания:
Ранно диагностициране на пациенти в риск и облекчаване на системата на здравеопазване.

Превенция: Изработване и приемане на програми, насочени към насърчаване на рационална лекарствена употреба и фармацевтични грижи в аптеките.

 **БЪЛГАРСКИ
ФАРМАЦЕВТИЧЕН
СЪЮЗ**

ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ!

- **Достатъчни** средства и инвестиции в здравеопазването 😊
- **Забавяне** в eHealth & mHealth ☹️
- **Недостатъчно** използване на потенциала, уменията и квалификацията на фармацевтите ☹️